

Big Year in de provincie Gelderland in 2010

Al enige decennia ben ik dol op lijstjes. Dat begon ooit op m'n ouderlijk adres met een huislijst. Wat later deed ik mee in NJN-verband met, wat toen heette, een 100-soorten dag. Een voorloper van het fenomeen Big Day. De wedstrijdslagen van Big Day's, kampjes, provincies of werkgebieden van vogelwerkgroepen bezie ik als een leuk sportief facet van het veelzijdige palet aan activiteiten waar je als vogelaar aan mee kunt doen. Over een dergelijk wedstrijdje is al regelmatig geschreven. Zie bijvoorbeeld ook de verslagen op de Dutch Birding website van mensen die in één jaar heel Nederland zijn doorgecrost. Vooral het boek van Obmascik (Obmascik, 2006) over drie vogelaars die in hetzelfde jaar een Big Year voor Noord-Amerika doen geeft een goed inkijkje in deze wereld. Ik moet er wel bij zeggen dat mensen die de meeste hectares op broedvogels inventariseren of de meeste gebied-

stellingen doen, voor mij veel meer bewondering afdwingen. Natuurlijk ga ik zelf regelmatig achter bijzonderheden aan, toch zie ik mezelf niet als een soortenjager. De opkomst van waarneming.nl maakt de administratie er erg eenvoudig op en talloze lijstjes kunnen met het grootste gemak en transparantie gemaakt worden. Dit stimuleert voor velen het sportieve vogelen behoorlijk, daar ben ik geen uitzondering op.

Waarneming.nl "loopt" eigenlijk pas vanaf 2007. Vanaf die tijd geven steeds meer vogelaars hun waarnemingen door en delen zo hun vreugde voor bijzondere soorten. De registratie wordt steeds vollediger en het totaal aantal waargenomen soorten gaat omhoog (zie figuur 1). Enige relativering voor de provinciale score is op zijn plaats. Immers er lijkt geen sprake te zijn van een jaarlijstcompetitie voor de provincie Gelderland. Zou dit wel zo zijn dan zou de score vast iets hoger uitvallen. Wél is er al langere tijd (van vóór het waarneming.nl tijdperk) sprake van enige competitie om een Gelderlandlijst bij te houden. Hoe dan ook Arjan Hell slaat in 2007 toe door als eerste vogelaar de magische 200-soorten grens voor Gelderland te doorbreken. Voor elke regio in Gelderland geldt dat er dan zo rond de 180 vogelsoorten in één jaar gezien worden. Vanaf dit jaar zijn er steeds meer vogelaars die de 200-soortengrens weten te overschrijden door

Jaar	Aantal soorten van de topscoorder	Topscoorder	Totaal aantal waargenomen soorten in Gelderland
2004	193	Aart Vink	255
2005	188	Aart Vink	254
2006	195	Aart Vink	252
2007	209	Arjan Hell	270
2008	204	Remco Wester	260
2009	223	Vincent de Boer	261

Figuur 1 Jaartotalen provincie Gelderland

ook buiten hun regio bijzonderheden op te zoeken. Mijn streven was om in 2009 al 200 soorten voor Gelderland te zien te krijgen. Dat is me met veel inspanning maar net gelukt. In datzelfde jaar bedenkt Vincent de Boer (De Boer 2010) voor het eerst om in Gelderland een Big Year te doen. Allerlei uithoeken worden bezocht en hij haalt 223 soorten. Een absoluut record en voor mijn gevoel een zeer moeilijk te halen aantal.

Begin 2010 heb ikzelf bepaald niet het voornemen om een Gelders Big Year te gaan doen. Wel ben ik vanaf het begin bezig geweest met "cherry picking". Een Big Year zie ik echter helemaal niet zitten omdat je dan alles te pakken moet krijgen. Dit zou teveel conflicterende situaties met m'n gezin, werk, en andere hobby's teweeg brengen. Ergens in de tweede helft van maart blijkt het cherry picking al zoveel leuke soorten opgeleverd te hebben dat het Big Year idee me in z'n greep krijgt. Vanaf half april word ik het soortenjagen echt ingezogen, niet in de laatste plaats geïnspireerd door Tim de Boer. Tim is al vanaf begin januari hard bezig om een Big Year te doen en rolt de ene na de andere soort op. Ongeveer half april besluit ik om te proberen het record van Vincent zo vroeg mogelijk in het jaar te verbeteren. Als neven doelstelling wil ik ook nog zoveel mogelijk ondersoorten in één jaar te zien.

Bij het doen van een Big Year is het ontzettend belangrijk dat je genoeg tijd hebt. Je moet immers vaak, onverwachts en snel ergens heen kunnen. Ik heb een vierdaagse werkweek en kan m'n agenda zelf redelijk beïnvloeden. In cruciale periodes (derde week april-eind mei en september-half oktober) blok ik op veel ochtenden de eerste twee uur zodat ik, als het nodig is, altijd ergens heen kan. Verder blijkt er nog een "ouderschapsverlofregeling" op mijn werk te bestaan waar ik vanaf 1 juni tot eind van het jaar gebruik van kan maken. Deze verkorte mijn werkweek tot drie dagen. Belangrijk is om eigen vervoer te hebben:

ik heb een eigen auto die ik niet hoeft te delen. Mijn woonplaats is Doesburg en mijn werkplaats is Deventer. Daardoor zit ik redelijk strategisch ten opzichte van belangrijke vogelgebieden zoals het Azewijnsche Broek, Rijnstrangen, Ooijpolder en de Veluwe. Van eminent belang zijn natuurlijk de persoonlijke contacten. Goede contacten heb ik met mensen uit de regio Apeldoorn, Deventer, het Azewijnsche Broek, Arnhem, Nijmegen en Wageningen. Regelmatig krijg ik telefoon, sms of e-mail van Maarten, Tim, Arno, Mark, Erik, Herral, Rudie, Roel, Arjen, Remco, Marius en Robert als er iets bijzonders wordt waargenomen. Hen ben ik veel dank verschuldigd. Waarneming.nl en de e-mail service van het Gelders Vogelnet (vogelsvan-gelderland@googlegroups.com) van Maarten Kaales zorgt natuurlijk ook voor essentiële informatie. Maarten heeft voor Gelderland een bewerking gemaakt van de zeldzaamheidsklassen waardoor je bij het openen van www.gelderland.waarneming.nl meteen een goed overzicht hebt. Ook veel dank aan alle vogelaars die daar snel hun waarnemingen opzetten. Brigitte, mijn vrouw, heeft regelmatig lopen piepen, protesteren en dan toch weer toegegeven. Ook zij is een belangrijke factor voor mijn Big Year. Hiernaast heb ik van Marius een chipje van 2 gigabyte voor in m'n smartphone gekregen waar alle vogelgeluiden van Western-Palearctic op staan. Van belang is om strategisch aan de gang te gaan en véél geluk te hebben.

Januari

Mijn vogeljaar begint op 3 januari door met Erik Ernens een dagje in de omgeving van onze woonplaats te gaan vogelen. We hebben geluk: op het Rhederlaag ontdekt Erik een Parelduiker (#39) en wat later ontdek ik in de buurt van Laag-Keppel een Roodhalsgans (#56). Het is echt een roodhalsganzenwinter, op allerlei plaatsen worden ze gezien. De 10e gaan we met het gezin langlaufen op de Veluwezoom. Er blijkt een Grote Barmsijs (#69) in een Berk vlakbij te gaan zitten.

Volgens Paul Gnodde (sonogram-expert) is het geluid van de Kleine - en de Grote Barmsijs niet van elkaar te onderscheiden en moet je dus altijd maar weer afwachten of je ze goed in de kijker krijgt. Na een dagje Raad van State in Den Haag (ten behoeve van de bescherming van Steenuilen bij Doesburg) rijden we op de terugweg even langs het Rhederlaag. De Parelduiker zit er nog en ook een Grote Zee-eend (#72) kan ik beschrijven. De volgende dag voor de tweede keer dit jaar naar het Azewijnsche Broek, ik zal er dit jaar nog heel vaak komen. Witoogend (#73) en Geoorde Fuut (#75) lukken na enig zoekwerk. Op de terugweg ontdek ik bij Angerlo drie Taigarietganzen (#77). Het is een soort waar je echt geluk mee moet hebben. De snavel en de relatief lange halzen geven de doorslag. Ik zal deze soort later nog één keer zien bij Hall. De 17e besluit ik naar Nijmegen te gaan. Daar zitten op een ruderaal stuk bij een bouwterrein al een tijdje drie Europese Kanaries (#81). De plek vinden is even lastig maar de kanaries laten zich goed bekijken. Een Roodhalsfuut (#85) zit op de 22e op het Wiekense Gat bij het Azewijnsche Broek. In de tussentijd is in het Duivense Broek een Ruigpootbuiserd (#87) ontdekt die ik samen met Gerben en Guido kan bekijken op de 23e. Zonder het te weten blijkt er in de Ooipolder een Dwerggans te zitten. Op de 24e ga ik daar voor dag en dauw heen, het zou voor mij een nieuwe Gelderlandsoort betekenen. Het is ijskoud en ondanks mijn speurwerk kan ik hem niet vinden. Vanaf een andere standplaats kijk ik met Herrald nog een keer de grote groepen Kolganzen af. Opeens ontdekt Herrald hem en al blauwbekkend kunnen we hem mooi bekijken (#88). Bij Eerbeek zit al eventjes een Pestvogel. Door het geluid op m'n smartphone af te spelen heb ik hem op de 29e in een paar minuten (#91). Omwonenden vinden het een prachtig beest en ik vertel er van alles over terwijl de kinderen zich in de auto vervelen.

foto: van Erik de Waard

Nummer 95 was de Roerdomp

Februari

Roerdompen worden steeds zeldzamer en een winter als deze maakt het er niet beter op. Op de 1e rij ik daarom maar weer langs het Apeldoorns Kanaal maar nu naar de Albalpas. De Roerdomp zit niet bij de plas. Als ik wegga zie ik hem vanuit de auto door het riet sluipen bij een wak langs het kanaal (#95). Hierna snel naar de Rosandepolder waar langs de Rijn een mannetje en een vrouwtje Toppereend (#96) tussen de sneeuwbuien opdoemen. Op de 5e ga ik naar Hoophuizen bij de monding van de Hierdense Beek aan het Randmeer. Er zitten 1000-den ganzen. Door mijn aanwezigheid gaan alle nekken omhoog en met behulp van m'n telescoop kan ik de Rotgans (#100) er zo uithalen. Met de auto rijd ik over de bevroren modderwegen tot vlakbij de monding. Het randmeer is grotendeels bevroren maar op een soort zandbankje zie ik met mijn telescoop enkele Middelste Zaagbekken (#101) zitten. Waar vissen die beesten? Ik besluit een stuk langs het riet te lopen en zak natuurlijk door het ijs. Tijdens mijn worsteling om aan de kant te komen

gaat mijn telefoon: een nieuwe soort? Nee, een telefoontje over een aantal nog lopende rechtszaken in verband met de steenuilperikelen. Het is cruciaal dat ik nu een aantal volzinnen produceer terwijl op de achtergrond soppende geluiden weerklinken. Op de 6e vindt er rond Doesburg een masterclass ottersporen herkennen van Freek Niewold plaats. We zien pootafdrukken, spraints, wissels en een glijbaantje. Erg leuk maar geen vogels. Met Harvey race ik na afloop naar Almelo (Overijssel) om het bijzonder fraaie mannetje Siberische Taling te verschalken. Als toegift laat een Middelste Bonte Specht zich daar fraai bekijken en horen. Vlakbij Eibergen zien we vanuit de auto een Kauw met een opvallende halsband: een Noordse Kauw, m'n eerste ondersoort voor dit jaar. Op de ochtend van 13e ga ik ganzen afspeuren bij het Giesbeekse Broek. Ik kom Holmer tegen en hij heeft een zeer zwarte gans in beeld. Formaat Kolgans en lichte strepen in zijn nek. Hij maakt er een kruising Zwarte Rotgans met Kolgans of Strepengans van. 's Middags weet ik eindelijk de Middelste Bonte Specht van Park Sonsbeek bij Arnhem te pakken te krijgen (#105). Het is reeds mijn vierde poging! Ondanks latere pogingen bij Hoog-Keppel en Ubbergen blijft het bij deze ene waarneming. Op de 24e horen we 's avonds vanuit het huis een groep Kraanvogels (#108) overvliegen. Een prachtig geluid dat ook mijn vrouw tot de verbeelding spreekt.

Maart

Op de 2e horen we 's avonds de eerste Scholeksters roepen in de akker voor het huis. We zijn de winter een beetje zat en beschouwen dit als een voorjaarsbode. Op de 5e ga ik naar Wageningen om de aldaar aanwezige Sneeuwvangans te zoeken. Het is een heel gezocht want er zitten wittige ganzen in alle kleuren en maten. Uiteindelijk lukt het om het ongeringde exemplaar te vinden (#113). De 7e zie ik in het Giesbeekse Broek een Zwartkopmeeuw (#117). Een soort waarvan ik op dat moment denk dat er nog zat van komen.

Achteraf blijkt het mijn enige waarneming van het jaar te zijn! Bij Laag-Keppel wordt de laatste tijd af en toe een Klapekster gezien. Een soort die ik ten zeerste begeer voor het werkgebied van de Vogelwerkgroep van Stad en Ambt Doesborgh. Op de 9e heb ik hem bij de derde poging te pakken! De 15e breng ik een bezoekje aan Delta Schuitenbeek aan het Randmeer bij Nijkerk. Het levert me een mooi mannetje Rouwkwikstaart (#127) en een Pontische Meeuw (#129) op. Het lijkt wel of Pontische Meeuwen altijd en overal gezien worden. Voor mij is het een lastige soort die ik alleen vind als ik hem goed in de telescoop kan krijgen. In de tussentijd komen enkele zomergasten in Gelderland aan en de waarneming van een Oeverzwaluw (#132) op de 20e bij de Jezuitenwaai geeft toch echt een voorjaarsgevoel. Een Boerenzwaluw (#136) op de 21e bestendigt dit gevoel tijdens een gezinswandelingetje in Montferland. Op het Veluwemeer bij Elburg zijn weer flamingo's neergestreken. De 27e ben ik daar en zie in één groep 26 Chileense, één Caribische en twee Europese Flamingo's (#141). Ze zitten precies in het Gelderse deel en een paar minuten later vliegt de hele groep op naar het Flevodeel. Het is een prachtig gezicht hetgeen ook door diverse wandelaars gezien wordt. Aan de andere kant van Elburg bij het Drontermeer zit een groepje Krooneenden (#142).

April

In de buurt van Lunteren, bij Veldhoek, zit een Hop. Op de 1e na m'n werk scheur ik er snel naar toe. Een Hop zou voor mij een nieuwe Gelderlandsoort zijn. In de afgelopen jaren heb ik al zes maal een poging gedaan deze soort te zien. Ik heb het kaartje van waarneming.nl geprint en zoek me een ongeluk bij akkertjes tussen bossen. Het lukt niet en ik zie ook geen andere vogelaars wat me een onbestendig gevoel geeft. Uiteindelijk besluit ik Maarten te bellen. Ik blijf totaal verkeerd te zitten. Iemand heeft het pijltje verkeerd neergezet en juist dat kaartje heb ik

Foto's van Erik de Wierd

Gelukkig heeft Gelderland een jaarlijks succesvol broedend paartje van de Oehoe

geprint. Maarten legt de route uit en al snel ben ik op de goede plek. Daar blijkt de Hop twee-eneenhalf uur geleden te zijn weggevlogen en ondanks de aanwezigheid van een stuk of vijftien vogelaars niet te zijn teruggevonden. Gelukkig vind ik zelf de Hop na tien minuten terug en krijgt vrijwel iedereen hem te zien (#145). Wat een prachtig beest is het toch! Op de 2e zit er een Kuifduiker bij de Delta Schuitenbeek en die is gemakkelijk te vinden (#150). Ik beschouw het als een buitenkansje want het was alweer 20 jaar geleden dat ik een Kuifduiker in Gelderland zag! Ondertussen komt er slecht nieuws uit de familie. Het gaat erg slecht met mijn moeder en de 4e zoeken we haar op in het ziekenhuis, onderweg de eerste Huiszwaluw waarnemend (#157). Mijn ouders wonen aan de hei in Hilversum en zonder mijn moeder gaan we met m'n vader traditioneel paaseieren zoeken op de heide. Op de 5e maken we met het gezin een voorjaarswandeling in de Bekendelle bij Winterswijk. Bosanemonen, Slanke Sleutelbloemen en Bosgeelsterren bloeien her en der en in de met Klimop begroeide bomen zingen Vuurgoudhaantjes. Natuurlijk gaan we even naar de groeve om te kijken of er een glimp van de Oehoe is op te vangen. Op beleef de lente waren de verrichtingen van de Oehoes al prachtig te volgen. De Oehoe blijkt een regionale attractie te zijn. Diverse vogelaars en vele dagjesmensen lopen er rond. Staatsbosbeheer heeft kijkschermen

en voorlichtingsborden geplaatst. De Oehoe laat zich door de telescoop prachtig bekijken (#161). Bij de Oude Schaapskooi van Hoog Buurlo ga ik de 8e mijn geluk beproeven voor een Beflijster, die blijkt er nog te zitten (#165). Op de 9e ga ik in de omgeving van Doesburg vogelen; in de Fraterwaard zie ik een groep IJslandse Grutto's, de tweede ondersoort dit jaar in Gelderland. De Kortsnavelboomkruiper van de Wylerberg bij Ubbergen staat al lange tijd op mijn verlanglijstje. Ik loop op de 10e naar de plek waar die regelmatig wordt waargenomen en hoor hem al vanuit de verte roepen. Met m'n kijker kan ik de kenmerken op m'n gemak checken want hij foerageert ook op zijn gemak (#167). Ik houd tijd zat over om de Middelste Bonte Spechten hier te zoeken. Dit lukt echter zoals gewoonlijk niet, wel zie ik een tweede Beflijster die op 20 meter afstand in een akkertje voedsel zoekt. De 12e breng ik weer eens een bezoekje aan het Azewijnsche Broek. Samen met Roel en Rudie Schwartz bekijk ik de Grote Aalscholver die op een drijvende buis zit. Mijn derde ondersoort voor dit jaar. In aansluiting hierop geeft Roel me een rondleiding in de omgeving om alle goede plekken en hun benamingen goed te leren kennen. De Azewijngroep (Roel, Rudi en Wim) is trots op zijn gebied en deelt graag in de vreugde van de vele ontdekkingen die ze daar al gedaan heeft. Op de 13e ga ik vanuit mijn werk vroeg naar "huis" want er blijkt gisteren een Engelse Kwikstaart bij Voorst gevonden te zijn. Voor mij zou dat een nieuwe soort voor Gelderland kunnen betekenen. Ik heb toevallig mijn telescoop uit de auto gelegd en loop noodgedwongen gewapend met mijn verrekijker alle randjes af. In de verte zie ik een vogelaar met een telescoop naderen. Het blijkt Robert Keizer te zijn en gezamenlijk zoeken we met succes verder. Ik ben zelf redelijk lang van stuk en het is voor mij een vreemde gewaarwording dat ik op het puntje van mijn tenen moet gaan staan om het mannetje Engelse Kwikstaart door zijn telescoop op alle kenmerken te kunnen

bekijken (#173). Op mijn vaste trektelpunt aan de Beemsterweg in het Eldrik doe ik diverse voorjaarstrektellingen om mijn kansen voor leuke soorten te verhogen. Dit lukt op de 16e met een passerende Rode Wouw (#174). Op de 17e check ik de Boezem van Brakel tevergeefs op Purperreiger en de 18e grijp ik bij Wageningen mis bij het zoeken naar een Buidelmees. Deze misser (ik was gewoon een paar dagen te laat) doet mij besluiten in het vervolg nog scherper op waarneming.nl te letten. Vanaf dit moment besluit ik alles meteen te pakken te krijgen. Soms kan ik dit handig combineren met de diverse bezoeken aan het ziekenhuis in het Gooi waar mijn moeder ligt. Het is al een tijdje mooi weer en met de aanhoudende zuidenwinden (en dat blijft ook nog even zo) ga ik proberen ook alle reguliere zomergasten zo snel mogelijk op de lijst te krijgen. Op de 19e sta ik in Dieren op de trein te wachten als er een flinke roofvogel vanuit de verte aan komt vliegen. Snel mijn kijker uit de tas. Het blijkt een Zwarte Wouw (#179) te zijn die even later recht over het station komt zeilen. Op de 23e wordt er in het Gooi een Baardgrasmus ontdekt. De volgende dag sta ik in de ochtendschemering met enkele andere vogelaars op de plek, helaas tevergeefs. De 25e weer naar het Gooi alwaar ik nog net een Rotgans kan meepakken. Op de 26e wordt ik aan het einde van de middag door de immer scherpe Tim gebeld met de mededeling dat hij zojuist een Grote Grijs Snip bij de Lingewal (Huissen) heeft ontdekt! Een ongelofelijk gave ontdekking natuurlijk en tevens de eerste twitchbare keiharde soort dit jaar voor Gelderland. Het zweet breekt mij echter uit. Ik moet de kinderen van school halen, eten koken en 's avonds is het de sportavond van mijn vrouw. Die avond is heilig voor haar en ze is vast niet van plan die op te geven voor dat stomme gejaag op soorten. Als ze thuis komt blijkt ze strontmisselijk te zijn en ze ziet het niet zitten om te gaan sporten... Op de Lingewal is het een drukte van jewelste voor deze voor iedereen nieuwe soort voor Gelderland (#195). In de

avond van de 27e krijg ik een tip van Marius dat er zich bij Wageningen een roepende Porseleinhoen bevindt. Het ziet er naar uit dat deze soort behoorlijk schaars is dit jaar en al telefonierend doe ik mijn jas en laarzen aan en ga op weg. De soort roept zo hard dat ik hem al van verre kan horen (#197). Ik bel meteen Tim zodat hij hem ook nog kan pakken. Op de 28e ben ik voor dag en dauw bij het Azewijnsche Broek. Er zit een Rosse Grutto, voor mij zou dat alweer een nieuwe soort voor Gelderland kunnen betekenen, ik moet echter wel redelijk bijtijds op mijn werk zijn. Ik kan hem niet vinden en besluit te vertrekken. Vlakbij de auto kom ik Tim tegen die de soort ook probeert te vinden. Ik ben nog geen vijf minuten aan het rijden of de telefoon gaat met de mededeling van Tim dat hij hem toch teruggevonden heeft. Deze Rosse Grutto heeft lekker uitgeslapen. Ik draai resoluut de auto en een kwartiertje later kan ik hem bijschrijven (#198). Op de 29e ga ik 's ochtends even trektellen op de Beemsterweg. De 200e soort dit jaar valt mij ten deel: er vliegt een vrouwtje Wielewaal over de telpost! Wat is dit een lastige soort dit jaar. Alle mij bekende broedplaatsen in een cirkel van vijftien kilometer rondom mijn huis zijn niet meer bezet! Hierna pak ik de auto in want we gaan een weekendje weg in de buurt van Deventer. Dit is ongeveer 15 kilometer vanaf de Gelderse grens en ik beloof er niet voor reguliere soorten tussenuit te knippen. Op Koninginnedag lopen we in het centrum van Deventer over de zeer uitgebreide en gezellige vrijmarkt. Mijn telefoon gaat: Arno belt dat hij zojuist een Noordse Stern op de Veenoordkolk (Deventer) heeft en dat die naar het Gelderse deel op de Yperenplas is gevlogen. Intussen begint het te miezeren en we lopen snel naar de auto. Ik rij natuurlijk meteen naar de Yperenplas waar ik na enig speurwerk tussen de buien door de Noordse Stern (#201) zie vliegen.

Mei

Aan het einde van de middag op 1 mei hebben we alle spulletjes van het weekendje weer opgeruimd en staat de wasmachine alweer te draaien. Haastig eet ik mijn eten op om meteen daarna weg te scheuren richting Polsmaten aan het Veluwemeer. Daar zitten twee Ortolanen. Met een groep vogelaars speuren we met succes systematisch het terrein af en even hoor ik zelfs een Ortolaan zingen (#202). De drukste periode zal de komende week gaan plaatsvinden, schat ik in. Op de 4e wordt er bij het Grindgat van Weurt een Witwangstern gemeld. Voor mij een nieuw gebied en de 5e sta ik 's ochtends vroeg bij het Grindgat. Er vliegt een groep Zwarte Sterns rond, de Visdieven dutten nog grotendeels op een eilandje. Plotseling krijg ik drie afwijkende sterns in het vizier: de Witwangsterns! (#206). Snel aan het Gelders Vogelnet doorgegeven en wegwezen. Ik ga nog even bij het Bennekomse Bos (Kortsnavelboomkruiper), de Bennekomse

Hooilanden (Kwartel #205, door Alex aangewezen), de Hoge Veluwe en het Azewijnsche Broek langs. Op de Hoge Veluwe koop ik maar meteen een jaarabonnement, immers er wordt daar nogal eens wat leuks gezien. Op het Deelense Veld hoor ik het karakteristieke gesis van een mannetje Korhoen. Hoe ik ook tuur en blijf posten, ik krijg hem niet te zien. Ik besluit hem als onzeker op waarneming.nl in te voeren: alle uitgezette Korhoenders hier zouden allang opgevreten zijn. Met behulp van waarneming.nl maak ik een inschatting waar ik het best een Draaihals zou kunnen scoren. Dit blijkt het Kootwijkerveld te zijn en op de 6e struin ik hier allerlei veelbelovende plekken af. Na een tijdje hoor ik een Draaihals continue vanuit een grote eik in de heide roepen (#207). De vogel zit telkens aan de achterkant van dikke takken en het duurt even voor ik hem goed in de kijker krijg. Ondertussen roept er in het aangrenzende bos nog een Draaihals, wellicht het vrouwtje. 's Avonds laat ga

Een van de twee aanwezige Ortolanen van de Polsmaten

Foto: Erik de Waard

ik nog even de Veluwe op en hoor eindelijk een Nachtzwaluw (#208), dit was mijn vierde poging al. Op de 8e bezoeken we met het gezin m'n moeder. Ze is er nog steeds niet best aan toe. De artsen denken dat het een vorm van Guillain Barré is. Vlakbij zit een Iberische Tjiftjaf te zingen en die pakken we even mooi mee. Voor mij blijft het toch erg leuk om in het Gooi naar vogels te kijken. Op de ochtend van de 9e belt Rudie mij op dat er een Drieteenstrandloper in het Azewijnsche Broek zit. Dat is een mooie soort! Ik maak in gedachten een calculatie. Het is vandaag m'n verjaardag en het bezoek komt pas vanaf eind van de ochtend. Ik kan dus best even naar het Azewijnsche Broek. Vlakbij Azewijn gaat mijn telefoon weer. Remco aan de lijn: "Het is een gekkenhuis, d'r is een Dwergaalscholver in de Ooijpolder gezien!". Dit zou alweer de tweede twitchbare keiharde soort voor Gelderland dit jaar betekenen. Een Dwergaalscholver lijkt mij bij nader inzien wat al te kras en ik besluit gewoon de Drieteenstrandloper af te maken en even aan te zien hoe het in de Ooijpolder afloopt. De Drieteen lukt (#209) en terloops pak ik nog een Spotvogel (#210) mee. Ondertussen wordt ik door verschillende mensen gebeld en gemaïld dat de Dwergaalscholver weer is teruggevonden. Ik rij direct richting het Velperbroek. Wegens wegwerkzaamheden is de doorgang hopeloos verstopt en ik besluit snel naar het pontje bij Loo te rijden om vanaf daar binnendoor richting Nijmegen uit te komen. Het pontje is natuurlijk net weg en als ik eindelijk aan de overkant ben blijkt er een hardloopwedstrijd aan de gang te zijn met allerlei wegomleidingen tot gevolg. Bij de plek in de Ooijpolder aangekomen blijkt de Dwergaalscholver een kwartier geleden weggevoegen te zijn. Tientallen vogelaars kammen de omgeving uit en ik sluit me aan bij Menno en Peter Hoppenbrouwers. Tijdens de zoektocht kunnen we leuke verhalen uitwisselen en Menno en ik praten elkaar weer eens bij. Uiteindelijk haak ik af, voordat het bezoek bij mij

thuis afhaakt. Op de 11e komt er een bericht door dat de vermeende Balkankwikstaart van gisteren bij het Nuldernauw bij Nijkerk is teruggevonden. Op het werk verzet ik wat afspraken en ik rijd in snel tempo naar het Nuldernauw. Na ijverig speurwerk van minstens vijftig vogelaars blijkt dat er één of meerdere Noordse Kwikken rondlopen met een zeer zwarte kap...Op de 12e belt Roel me op dat er een Kanoetstrandloper in het Azewijnsche Broek zit. Een half uurtje later heb ik hem in de telescoop (#211). Maar wat loopt er nu opzij van de Kanoet? Er loopt ook nog een Krombekstrandloper rond in fraai zomer-kleed! (#212). Hiernaast lopen er trouwens nog veel meer steltlopersoorten rond: het houdt gewoon niet op bij Azewijn! Op de 13e ga ik naar de Hoge Veluwe. Er is flink geplagd en er zitten zelfs Kleine Plevieren midden op de hei! Opeens valt mijn oog op iets anders wat op een dergelijke plagplek loopt: twee Morinelplevieren (#213) aan de grond! Ik bel meteen Tim op en beloof op de plek te blijven tot hij arriveert. Ruim een half uur later is hij er al vergezeld van Maarten. De Morinellen zijn in de tussentijd natuurlijk opgevlogen maar ik denk dat we ze nog wel terug kunnen vinden. Zorgvuldig wordt een groot gebied uitgekamd en uiteindelijk ziet Tim ze opvliegen op een hele andere plek dan ik verwacht had. In de tussentijd is een Zilverplevier in de Nederbetuwe ontdekt en 's avond na het eten pak ik die nog even mee (#214). De 14e ga ik maar weer eens naar Polsmaten want er worden daar nogal wat leuke dingen gezien. Door mij echter niet. Ik had beter naar de Ooijpolder kunnen gaan want de veelbesproken Dwergaalscholver blijkt er nog te zitten. Dan maar op de 15e naar de Ooijpolder. Met Mark Gal rijd ik eerst nog even langs de Meinerswijk waar zich wellicht een Noordse Nachtegaal ophoudt. Wij horen hem al vanuit de verte zingen en denken ook dat het wel degelijk een Noordse is (#215). Aangekomen bij de Ooijpolder blijken we toevallig een goed uitzichtpunt te hebben uitgekozen: de Dwergaal-

scholver (#216) komt binnen vijf minuten aanvliegen en laat zich later bij de plas op een zandbank goed bekijken! Thuis aangekomen gaan we met het gezin een relaxte wandeltocht houden over de Rhederheide. Mijn vrouw ziet een roofvogel vliegen en ik draai me om m'n kijker er op te kunnen richten: een vrouwtje Grauwe Kiekendief! (#217). Met een Big Year heb je ook nooit rust. Weer in Doesburg aangekomen hoor ik dat er zich in de Millingerwaard een Buidelmees ophoudt. Deze soort heb ik bij Wageningen grandioos gemist en ik maak me ernstige zorgen of ik hem dit jaar nog wel zal vinden. Ik wordt getipt over de exacte plek en rij voor de tweede keer vandaag naar Nijmegen. Na enig zoekwerk hoor ik de lange sjjuu van een IJsvogel en Spreeuw in de buurt. Toch nog maar eens bellen. Gelukkig wint de aanhouder en even later kan ik de Buidelmees toch nog bijschrijven (#218). Op de terugweg besluit ik nog een keer langs de Noordse Nachtegaal te rijden. Er blijken ook Kleine Zilverreigers in een slaapboom te zitten en Frank Wagenaar legt me uit hoe ik er

De Grauwe klauwier is tegenwoordig vrij goed te doen op de Veluwe

Foto: Erik de Waard

kan komen (#219). In de avondschemering loop ik naar de plek van de Noordse. Er zijn diverse vogelaars aanwezig en vanuit de verte zie ik de telefoons oplichten waarmee geluidsopnamen gemaakt worden. Zowel de 20e als de 21e check ik het Deelense Veld op leuke soorten. Ik vind vele Kleine Poppenrovers. Een normaal gesproken zeldzame soort loopkever die nu door de rupsenplagen op de eiken talrijk is geworden. Met Hemelvaart besluiten we met het gezin op de camping in het Park Hoge Veluwe te gaan kamperen. Het is prachtig weer en het moet mij toch nog wat kunnen opleveren! Noel, een vriend van mij en zijn zoontje komen ons een dag vergezellen. De kinderen vermaken zich uitstekend en ik kan met Noel mooi op vogeltocht. Met veel pijn en moeite lukt het ons bij de Deelense Startbaan een Grauwe Klauwier te ontdekken (#221). Wij kijken vanuit het park door de hekken heen na een flink eind wandelen in de hitte en het mulle zand. De volgende dag komt mijn vader ook op bezoek en we gaan lekker rustig fietsen door de Hoge Veluwe. Aan het eind van de 24e pakken we alle spullen weer in en kunnen we thuis alles weer opbergen. Inmiddels ben ik behoorlijk brak en verlang naar een goede nachtrust. Dat gaat niet door. Erik Ernens aan de lijn en hij verteld dat er een roepende Dwergooruil bij Kootwijkerbroek zit! Alweer de vierde twitchbare keiharde soort voor Gelderland dit jaar! Erik haalt mij thuis op en brengt me met Robert, Arjen en Mark naar de Dwergooruil (#222) én zet me thuis weer af. Dat is nog eens service! De 25e doe ik een hernieuwde poging om de Purperreiger van Brakel te pakken te krijgen. Ik post op de dijk en even later vliegt de Purperreiger over en verdwijnt in het riet (#223). Wat zijn het toch mooie beesten. Graag zou ik ze eens wat dichterbij huis willen bekijken. De 26e bekijk ik 's avonds laat nog even waarneming.nl. Er blijkt dat er bij Randwijk (bij Wageningen) twee Zwarte Ooievaars in een weiland zijn gaan slapen. De volgende ochtend sta ik als eerste bij de Zwarte

Ooievaars die gelukkig zijn blijven zitten (#224). Ik waarschuw Tim en ondertussen arriveren al weer diverse andere vogelaars die de vogels fraai kunnen aanschouwen. De waarneming van de Zwarte Ooievaar betekent tevens dat ik het fraaie record van Vincent de Boer in 2009 heb verbeterd! Al 's avonds krijg ik van allerlei mensen, inclusief Vincent, felicitaties. De rest van het jaar moet toch nog zat kunnen opleveren.

Juni

Vandaag even geen vogels. Op de 1e ga ik op de bonnefooi naar Amsterdam. 's Avonds wordt er ter gelegenheid van de opening van het Holland Festival in Carré een herdenkingsvoorstelling voor de Egyptische diva Oum Kalthoum gegeven door de fameuze Egyptische zangeres Amal Maher. Ik ben al heel lang een grote fan van de klassiek Arabische muziek zoals door Oum Kalthoum vertolkt. Ik wil het concert niet missen maar de kaartjes waren al snel uitverkocht. Ik heb me een tijdje geleden op de wachtlijst laten zetten en moet nu maar afwachten of het gaat lukken. Ondertussen zie ik Halsbandparkieten overvliegen. In de massa wachtenden die allemaal schreeuwen (in allerlei Arabische dialecten) hoor ik niet dat mijn naam wordt omgeroepen. De receptioniste ziet me echter en de mensen waarschuwen me dat er een kaartje voor me is! Het concert was erg enerverend en wordt live op tv uitgezonden. Op de 5e ga ik op de Veluwe zoeken naar Grauwe Klauwieren. Het lukt vrij gemakkelijk en er zitten zelfs twee mannetjes die tegen elkaar inzingen! Het is prachtig weer en dezelfde dag nog besluiten we de auto in te pakken om de volgende dag naar het strand te kunnen gaan. Met een ingepakte auto rij ik 's avonds nog wel even naar Opijnen waar zich achter de dijk een Kwartelkoning bevindt. Langs de IJssel ben ik er al vijf avonden voor op uit geweest en m'n geduld is op. Ik parkeer mijn auto op een smal stukje en hoor jonge Ransuilen en een Kwartelkoning (#225)! Het geluid is zo hard dat ik hem via

mijn telefoon aan Marius kan laten horen. Hij had de soort gisteravond opgezocht en de gegevens aan mij doorgegeven. De volgende ochtend blijkt het weer omgeslagen te zijn en na enig overleg besluiten we om toch maar niet naar het strand te gaan. Opeens gaat de telefoon en een opgewonden Erik Ernens verteld dat hij zojuist een uitgekleurd vrouwtje Grauwe Franjepoot in de Kleine Gelderse Waard heeft ontdekt. Een minuutje of twintig later sta ik naast hem en kan de vogel op m'n gemak bekijken (#226)! Tien minuten later is Robert Keizer ook al gearriveerd. Hoe kan hij toch altijd zo ontzettend snel ter plaatse zijn! Aan het begin van de avond ga ik nog even rondrijden om te kijken of er iets valt te verschalken. Ik rijd op de modderige weg langs het Erfkamerlingschap en zie vanuit de auto een Dwergaalscholver naast een gewone Aalscholver op een boomstam zitten! Behoedzaam stap ik uit en bekijk de vogel: het is hem echt! Ik bel meteen Marius en zet het geval op het Gelders Vogelnet. In de tussentijd is de vogel helaas gevlogen en als troost gaan we nog even langs de Grauwe Franjepoot die er gelukkig nog steeds zit. Op de 12e zie ik tijdens het inventariseren van mijn broedvogelplotje bij Doesburg een groep gierzwaluwen. Ertussen vliegt een exemplaar met een witte buik, het zou toch niet... Ik krijg de vogel goed in beeld en kom tot de conclusie dat het een gedeeltelijk albinistische gewone gierzwaluw is. De 13e ga ik met Erik Ernens en Mark Gal een leuk dagje vogels kijken in Noord-Limburg. In het bijzonder de Bijeneters zijn fantastisch om te zien! 's Avonds is het prachtig windstil en warm weer. Ook al ben ik zo gaar als een konijn, ik besluit om in de Rijnstrangen mijn geluk te beproeven en ga op zoek naar het lastige Woudaapje. De vogel roept al als ik aan kom lopen en op veilige afstand kan ik het geluid prachtig waarnemen (#227).

Juli

Hoewel ik nog steeds in allerlei gebieden,

inclusief het Gooi en bij het strand, op pad ga lukt het me een paar weken niet om er iets bij te vinden. Ik besef dat het schrapen gaat worden en inspecteer zeer regelmatig waarneming.nl. Door al mijn gerij door Gelderland is de drempel om de auto te pakken om "even" ergens te gaan kijken een stuk lager geworden. Op de 6e ga ik dan maar even naar Zuidelijk Flevoland om een Cetti's Zanger op te halen. Gaan die beesten Gelderland nog een keer veroveren? De 10e ben ik weer in het Gooi en bij het Naardermeer lukt het me de Graszanger te zien en te horen. Ook al weer een zuidelijke soort die Gelderland mijdt. Dan eindelijk worden er op de 14e bij Polsmaten twee Reuzensterns gezien. Vorig jaar waren ze veel later in het jaar present en in flinke aantallen. Daar ga ik niet op wachten en rij er de volgende dag meteen heen. Ik zie er al meteen één over het Randmeer (het Gelderse deel) voorbij vliegen (#228). Er blijken nog twee exemplaren in het Flevodeel te zitten. Deze maken later ook even een bochtje door Gelderland. De vogels laten het nu afweten en ik kom weer eens toe aan een andere liefhebberij van mij namelijk libellen. De Azewijngroep is met libellen net zo fanatiek als met vogels. Bij het Wiekense Gat heeft Wim een Zuidelijke Keizerlibel ontdekt! Op de 18e togen we er heen en na enig zoekwerk en vergezeld van mijn kinderen Roel en Jackie gaan we op zoek. Ik sleur ze door de modder en het lukt! In de Ooijpolder blijkt ook al een zeldzame libellensoort te zitten. De 19e krijg ik daar meerdere Zuidelijke Glazenmakers in de kijker. De volgende zuidelijke soort dient zich al weer aan. Op de 22e zit er een Palmtortel in Bredevoort. Ik ga er met Mark Gal nog even na het eten heen. Ongetwijfeld zal de status niet verder komen dan "escape". Het is een mooi beestje, hij roept leuk én hij kan goed vliegen. Op de 27e besluit ik de Slangenarend (wéér een zuidelijke) die al een tijdje in het Haaksbergerveen (Overijssel, op de grens met Gelderland) zit te gaan zoeken. Op een gegeven moment komt hij te voorschijn en vliegt

rondjes. Gelderland ligt op ruim één kilometer afstand en de vogel komt niet eens in de buurt. Op de terugweg pak ik de groeve van Winterswijk nog mee en zie door de telescoop twee Oehoe's achter in de groeve zitten.

Augustus

Onze gezinsvakantie hebben we in de eerste twee weken van augustus gepland. Voor mijn gevoel een veilige tijd die geen missers zal opleveren. De vakantie verregent behoorlijk en de fraai waarneembare Witrugspechten en andere leuke soorten in de Zuid-Duitse Alpen maken dit niet goed. Op mijn smartphone komen in de tussentijd berichten binnen dat er een Waterrietzanger, een Zwarte Zee-eend en een Eidereend in Gelderland aanwezig zijn....Op de terugweg (de 16e) van de vakantie rijden we even langs de Ooijpolder. Er is een goede picknickplek waar we de uit de Ardennen meegenomen vlaai kunnen nuttigen. Op die plek zit de Eidereend en daar ging het mij natuurlijk om. Zonder telescoop ben ik er echter niet zeker van dat ik hem echt zie. Aan het eind van de middag zijn we weer thuis en kunnen we alle spullen te drogen hangen in de tuin. Opeens komt er een grote roofvogel aan schroeven; het zal wel een Visarend zijn denk ik. Ik pak mijn kijker en zie dat het een Slangenarend is!! Snel de telescoop er op en het hele gezin kan er even naar kijken. Meteen bel ik Mark Gal die vlakbij woont en Erik Ernens. Iedereen is naar de Groene Bijeneter bij Bloemendaal. In de tussentijd verdwijnt de Slangenarend tussen de wolken. Helaas dus geen getuigen en een fototoestel heb ik niet eens. Een admin van waarneming.nl neemt de waarneming niet serieus en de Slangenarend wordt uit het systeem gegooid. De houding van de admin is beneden alle peil. Echter omdat ik geen getuigen én geen foto heb én de soort zo uitzonderlijk is voor Gelderland besluit ik de waarneming te laten voor wat het is en hem niet mee te tellen. Ondertussen wordt er een juveniele Witvleugelstern gemeld in Delta Schuitem-

beek. Na ruim anderhalf uur in de regen posten op de 17e komt de vogel opeens van achteren aangevlogen en laat zich mooi bekijken (# 229). Ik amuseer me trouwens prima: een Hermelijn loopt constant achter een Haas aan. De Haas neemt de dreiging nauwelijks serieus en huppelt heel relaxed rondjes! Vanwege het rotweer zie ik niet op tegen nog een tijd in de auto zitten en ik rijd vlot door naar Lankhorst bij De Wijk (Drenthe) om Bijeneters te zien te krijgen. Na een kleine drie uur posten lukt dit uiteindelijk. Op de 20e ben ik in de gelegenheid weer eens naar de Ooijpolder te rijden om de Eidereend in het vizier te krijgen. De Eidereend zit lang op de kant met de kop in de veren en pas bij een zwemtochtje heb ik haar te pakken (#230). Ondertussen krijg ik steeds meer het gevoel dat kansberekening om ergens een nieuwe soort te zien te krijgen nog zoden aan de dijk kan zetten. Door mijn zoek op waarneming.nl kom ik er achter dat er misschien wel een Dwergstern bij Elburg heeft gebroed. Verdorie, nu zijn ze natuurlijk allang weg. Met behulp van waarneming.nl en trektellen.nl kom ik tot de conclusie dat de trektelpost bij Malden nog wat op zou kunnen leveren. Het is immers een goede waarneemplaats en er zijn deskundige waarnemers aanwezig. Kortom op de 21e ben ik al vroeg op het Maldens Vlak. Jeroen Veeken en enkele anderen zitten als altijd op hun post. Het geluk is met ons en er vliegt een Roodpootvalk (#231) over! Twee uur later vliegen er drie lichte piepers langs en ze gaan opeens even voor ons in de hei zitten: drie Duinpiepers (#232)! Op de 18e ziet Edwin Evers een Bonte Kraai bij Ellecom. Wat een buitenkansje én wat een merkwaardige tijd! 's Ochtends voor mijn werk ga ik zoeken. Na twee uur geef ik het op. Op m'n werk mail ik de waarnemer. Hij is overtuigend en het lijkt mij dat de waarneming klopt. Eind van de middag nog even een uurtje zoeken en de volgende ochtend ook nog even een uurtje. Zonder resultaat. Een paar dagen later heeft Roy de Bonte Kraai herontdekt en zelfs gefotografeerd! De waarnemingsplek ligt

Erik de Waard

De Kleine zilverreiger was nummer 219

zes kilometer verderop bij Kasteel Biljoen! Gelukkig zit hij er nog en kan ik hem een uurtje later noteren (# 233)! Op de 27e is er een Steenloper gezien in de buurt van Delta Schuitenbeek. Dit is een soort waar ik dit jaar al drie keer naast gegrepen heb, die moet nu toch een keer lukken. Zal ik er heen gaan op het gevaar af dat de vogel allang weg is als ik er ben? Of zal ik mijn geluk maar meteen in het Azewijnsche Broek gaan proberen? Op de 28e ga ik voor dag en dauw weg naar Delta Schuitenbeek. Ik wil vroeg op de plek zijn zodat ik daarna altijd nog ergens anders heen kan. Ik gooi m'n spullen achterin de auto en rij om 7.00 uur weg. Bij de Delta aangekomen zoek ik alle ondergelopen weilandjes af en kan niets ontdekken. Terug bij de auto kijk ik voor de zekerheid even m'n berichten na. Godgloeiende!! Om 7.02 heeft Herral me al een berichtje gestuurd dat er een Steenloper in het Azewijnsche Broek zit, op 25 min afstand van m'n huis. Niet te geloven, weer het Azewijnsche Broek!! Als ik mijn tas niet achterin had gegooid zou ik hem hebben gehad! Snel naar het Azewijnsche Broek gescheurd maar daar is de Steenloper natuurlijk allang weg. In het Azewijnsche Broek zitten niet al te grote bijzonderheden en ik rij snel door naar het roofvogeltrektelpunt bij Elten. Daar een tijdje zittende zien we opeens een Zwarte Ooievaar, prachtig rond cirkelend. Ondertussen gaat de

telefoon. Erik Ernens verteld dat er ergens in de Achterhoek een Zwarte Ooievaar zit! We spreken af om in de loop van de middag in de Kleine Gelderse Waard vogels te kijken. Tegen de tijd dat ik er ben hebben hij en Robert Keizer er al diverse Temmincks Strandlopers en een Krombekstrandloper ontdekt. Het is een leuk gebied maar zwaar verboden toegang. Erik heeft netjes een vergunning. Om geen gedoe op m'n nek te halen bel ik vanuit de Kleine Gelderse Waard naar de Stichting Twickel of ik ook een vergunning kan krijgen. Ik ken de beheerder al jaren en de vergunning ligt twee dagen later in mijn brievenbus.

September

Mijn moeder is weer helemaal opgeknapt en mijn ouders huren voor een midweekje een chaletje in de buurt van Doesburg. We spreken de 1e af dat we mét de kinderen aan het begin van de middag op visite gaan. Ik ga alleen 's ochtends werken om op tijd bij m'n ouders te kunnen zijn. Één minuut voor twaalf zie ik dat er een Kwak bij Maurik zit, behoorlijk uit de route. Ik rij er onmiddellijk naar toe ondertussen alweer verschillende berichten ontvangend over de Kwak. Bij de visvijver bij Maurik aangekomen zie ik de Kwak al vanuit de auto in z'n karakteristieke houding op een buis zitten (#234). Ik waarschuw Robert en anderen dat de vogel er nog zit en korte tijd later is ook hij present. Snel rij ik weer terug naar Doesburg en ben maar een beetje te laat bij mijn ouders. Het chalet is klein maar gezellig dus we blijven eten. Tijdens het tafeldekken gaat mijn telefoon weer, zucht. Ik twijfel of ik hem zal opnemen. Ik zie dat het Roel is en neem de telefoon snel op. In opgewonden bewoordingen vertelt hij dat er een Waterrietzanger in het Azewijnsche Broek zit, hij heeft hem zelfs op de foto! Deze soort is natuurlijk keihard en het zou een geweldige inhaler zijn. Ik kijk mijn vrouw even aan: ik ben op de fiets en kan er alleen naar toe als ik haar auto even mag lenen. Mijn ouders hebben sympathie voor dat rare wedstrijdje van mij en

zeggen: "snel gaan". Mijn telefoon gaat nog een paar keer met mensen die mij waarschuwen voor de Waterrietzanger. Ik ben al halverwege als mijn telefoon wéér gaat. Het is géén Waterrietzanger! Ietsjes later heb ik hem in de kijker. In de vlucht lijkt hij heel licht. Wim fotografeert hem vanuit de heup haarscherp. Zowel de foto als de roep die we een enkele keer horen duiden op een gewone Rietzanger. Roel voelt zich bezwaard maar dit soort dingen gebeurt iedereen wel eens. Ik ben juist blij dat de Azewijners snel bellen. In het chalet schuif ik aan bij het toetje en het wordt toch nog gezellig. De 3e ga ik weer bij Elten tellen. De telling is erg leuk, we zien een Roodpootvalk en er landt in een struikje een Ortolaan. De volgende dag ga ik weer op waarneming.nl zoeken, ook met terugwerkende kracht. Na enig zoekwerk kom ik er achter dat er bij Brakel een Grauwe Gors broedpogingen heeft gedaan. Shit, waarom had ik dat niet eerder in de peiling! Op de 6e, tijdens het avondeten, blijkt dat er een Roze Pelikaan in de Blauwe Kamer zit. Robert Keizer heeft hem al in het Utrechtse deel, maar wel vlakbij Gelderland. Ik spring op mijn slippers in de auto en scheur zonder toetje te eten in de richting van Wageningen. Onderweg word ik diverse keren gebeld met tegenstrijdige berichten over de locatie. Het schijnt dat de Pelikaan de Rijn opzweemt en al in het Gelderse deel vertoeft. Ik bel vanuit de auto naar Marius hoe ik moet rijden. Bij het pontje van Opheusden aangekomen blijkt de vogel opgevlogen te zijn en de Rijn te volgen. Snel naar de overkant en de Rijn volgen. De vogel zit in ieder geval steeds dieper in Gelderland. Onderweg kom ik regelmatig vogelaars tegen en de Pelikaan blijkt telkens al weer verder te zijn. Met grote snelheid scheuren de auto's van diverse vogelaars over de smalle dijkweg. Uiteindelijk is de Pelikaan geland in de Schoutenwaard en kan iedereen hem mooi bekijken. Geen ringen en geen vleugelbeschadigingen, ziet er wild uit! Helaas. Reeds de volgende ochtend komt het bericht door dat er in Ouwehands een

Roze Pelikaan is ontsnapt en dat men hem de komende dagen probeert te vangen. Zijn ring was afgebroken en men was vergeten er een nieuwe om te leggen. Ook was men vergeten de vleugels te knippen. Zo zie je maar weer, niet te snel denken dat iets echt wild is! Op de 9e komt er een bericht uit de Winterswijkse nevelen door dat er al vanaf de 5e een Sperwergrasmus aan de westkant van het Vragenderveen zit. Ik ben niet in de gelegenheid er meteen heen te gaan en dat is maar goed ook: de vogel is in de loop van de 8e vertrokken. Een stuk of vijf lokale vogelaars hebben deze provinciale blokker gezien en het is ze gelukt dat stil te houden. Na een bericht van een dag eerder de ochtend van de 19e de Ginkelse Heide afgestruind. Gisteren is daar een Bijeneter waargenomen. Helaas, de vogel is allang weg. Dit geldt ook voor de 23e toen er wéér Bijeneters zijn waargenomen. Op de 21e vliegt er een juveniele Grauwe Kiekendief over ons huis. Een prachtige waarneming doch het levert geen nieuwe soort op. De 22e belooft een mooie roofvogeltrek te worden. Met Marc zit ik al ruim op tijd op de telpost bij Elten. Er zijn verscheidene mensen, van ver weg, afgekomen op een artikeltje in Vogels over deze telpost. Er wordt weinig waargenomen en de meeste mensen gaan hun geluk elders beproeven. Opeens komt er een raar valkje aanvliegen: een Roodpootvalk! Dit gebeurt nog diverse keren deze middag en uiteindelijk hebben we zes Roodpoten gezien!! Zowel adulte mannetjes, vrouwtjes als juvenielen, een prachtig resultaat. Op de 24e, voor de derde keer, langs Ruurlo geweest waar zich een juveniele Zwarte Ooievaar ophoudt. Het lukt eindelijk en ik zie hem mooi. De 26e ga ik op een koude en grauwe ochtend met de kindertjes naar de Dreumelse Uiterwaard om een hier gisteren waargenomen Velduil te zoeken. De kinderen vermaken zich uitstekend met het zoeken van rotzooi langs de vloedlijn. Helaas heb ik geen succes. De 28e probeer ik het weer, maar nu in de Blauwe Kamer. Helaas weer geen succes. In de afgelopen dagen worden er

overall Bladkoninkjes gezien. Op de 30e ontdekt Joost van Bruggen een Bladkoninkje in Arnhem. 's Middags zoek ik in de miezer alle hoeken uit en hoor duidelijk een Bladkoning roepen. Even zie ik iets kleins en groens door de takken schieten zonder een enkel streepje te zien. Daarna kan ik niets meer terugvinden. Ik bel Joost even om de locatie en de omstandigheden te verifiëren. Alles klopt. Na invoering op waarneming.nl komt er kritiek dat ik de strepen niet gezien heb wat eigenlijk wel zou moeten voor een Gelderland waarneming. Ik besluit dat je met dit soort on-Gelderse soorten streng moet zijn en tel hem niet mee. De laatste weken heb ik regelmatig her en der trek geteld hetgeen me nog een Beflijster en een Rode Wouw opleverde. Prachtig gezien doch geen kruisje. Ik ben ondertussen kennelijk een verwend kreng geworden.

Oktober

In de vroege ochtend van de 1e start ik de maand met een trek telling op de Beemsterweg. Het wordt een leuke telling met Lepelaar, Rode Wouw, Bonte Strandloper en een Duinpieper. Ik tel tot het uiterste moment dat ik de tijd heb: 11.45 uur. Om 12.00 uur moet ik namelijk de kinderen van school halen en dat haal ik dan net. Ik krijg m'n auto, die nogal gladde banden heeft, niet uit de berm. Door mijn gepruuts glijdt mijn auto steeds dichterbij de sloot en uiteindelijk moet ik de auto verlaten. Snel de school, de buren en kennissen bellen om de kinderen te laten opvangen. Uiteindelijk komen Freek en Natasja me er met hun bus uitslepen. In de wachttijd had ik me weer met m'n stoeltje geïnstalleerd en zat lekker in het zonnetje te kijken naar de vele Buizerds (een nieuw dagrecord) die overkomen. Op de 4e ga ik mijn geluk bij de Laakse Duiker aan het Randmeer beproeven. Er worden in het westen van het land veel IJsgorzen gezien. In het oosten wil het me maar niet lukken. Het geluk is eindelijk weer even met mij en er vliegt er één over (# 235)! Op de terugweg op de Alblas

langs het Apeldoorns Kanaal nog even het vrouwtje Witoogeed meegepakt. Op de 9e sta ik voor dag en dauw weer eens op het Maldens Vlak. Het belooft een mooie ochtend te worden maar ik sta er in m'n eentje. Iedereen is voor een recreatief vogelweekendje naar Schiermonnikoog. Opeens hoor ik een scherpe piep: een Roodkeelpieper (# 236)! Hij gaat recht over de telpost en roept drie keer snerp hard. Vrij snel daarna komt er een Europese Kanarie voorbij, m'n derde waarneming al dit jaar. Sjaak en Andre vergezellen me nu en balen dat ze er niet eerder waren. 's Middags, toen ik al weer thuis was, wordt er een Bladkoning bij Dieren doorgegeven. Exact twintig minuten na de waarneming sta ik er. Geen Bladkoning meer te horen en de volgende twee uur daarna ook niet. Op de 16e wordt er in de Blauwe Kamer (weer) een Velduil gezien. De 17e is mijn dochter jarig. Ik kan 's ochtends echter nog wel even naar de Blauwe Kamer. Het is een mooie frisse ochtend en de Velduil (# 237) vliegt vlakbij mij weg. Een andere vogelaar ziet hem ook nog even maar daarna verdwijnt hij uit het zicht. Een pak van mijn hart. Velduilen zijn dit jaar regelmatig in Gelderland gezien doch moeizaam twitchbaar. Ik had al bijna de hoop opgegeven. De 25e vereer ik de Laakse Duiker weer met een bezoekje. De structuren op de topografische kaart bestuderend zou dit toch een heel aardig trektelpunt kunnen zijn. Het levert mij niets nieuws op maar wel Rosse Grutto's en een Zilverplevier. Dit is al mijn derde Rosse Grutto waarneming in Gelderland dit jaar en dan te bedenken dat het een nieuwe Gelderlandsoort voor mij was.

November

Ik blijf nog steeds actief met trektellen op de Beemsterweg en gelukkig vergezellen Bob en Henk me regelmatig. Dat telt een stuk gezelliger. Vooral de grote groepen overtrekkende Houtduiven leiden tot discussies over het aantal. Op de 6e zit er een IJsgors in de akker voor de telpost. 's

Middags belt Arjen dat er op de Bijland een Middelste Zager zit. Hij blijft ondanks de dreigende wolken even op mij wachten en ik krijg hem op grote afstand even in de telescoop. Op de 13e neem ik tijdens een trimrondje alweer een IJsgors waar. Van grote hoogte komt hij naar beneden en gaat in een akker zitten. Blijkbaar zitten ze nu toch ook in het oosten. Ik check nog even waarneming.nl en er blijkt een Parelduiker bij Bredevoort te zitten. De waarneming is vrij droog en ik besluit te gaan checken of het wel een Parelduiker is. De soort blijkt uitstekend gedetermineerd te zijn. Op de 13e wordt er een Sneeuwgorz gezien op een heideveld bij Vierhouten. Het is nogal een atypische locatie voor een Sneeuwgorz. Het is echter alweer bijna een maand geleden dat ik de lijst heb kunnen aanvullen dus ik besluit tegen beter weten in op de 14e 's ochtends vroeg naar Vierhouten te rijden. Op de Tongerense Hei aangekomen loop ik rechtstreeks naar de plek waar de soort gisteren is gezien. Verdomd! Het is er één en nog op exact dezelfde plek ook (#238)! Snel doorgegeven aan het Gelderse Vogelnet en maar weer naar huis. De 22e doe ik mijn vijfde poging dit jaar om in de omgeving van Hoog Keppel een Middelste Bonte Specht te vinden. Voor de verandering lukt dat weer niet maar ik stuit op een groepje fraaie zuiver witte Witkopstaartmezen! Mijn vierde ondersoort dit jaar! In de afgelopen dagen is in de ENCI-groeve van de St.-Pietersberg een Rotskruiper ontdekt. Een ongelofelijke ontdekking natuurlijk. Bovendien ook veel leuker dan indertijd in Amsterdam. Mark Gal heeft ook interesse. Hij gaat binnenkort op wereldreis en dit zou een leuke afsluiter zijn. Na een kleine zes uur kleumen en stampvoeten ziet Harvey de Rotskruiper eindelijk als eerste en de massa vogelaars volgt neurotisch. We zijn blij de warme auto weer in te kunnen.

... vervolg op pagina 29

December

Het ziet er naar uit dat het nu ontzettend lastig wordt er überhaupt nog iets bij te scoren. Toch is er in potentie nog steeds een handjevol soorten die in december op kunnen duiken. Daarbij is de Zeearend mijn grootste uitdaging. Ongelofelijk dat ik hem nog steeds niet heb. Op de 3e zie en vooral hoor ik een groepje Pestvogels in Doesburg overvliegen. De najaarsinvasie is tot nu toe aan mij voorbijgegaan maar nu heb ik ze toch. Op de 4e wordt er in de Manuswaard bij Opheusden een vrouwtje Zwarte Zee-eend waargenomen. Dat zou een hele mooie inhaler voor begin augustus zijn en tevens überhaupt een nieuwe soort voor mij voor Gelderland. Op de 5e ga ik er vroeg heen. Het heeft vannacht behoorlijk gesneeuwd en geijzeld dus voorzichtig rijden. Na enig zoekwerk in de groepen eenden zie ik haar drijven (# 239)! Ze zwemt actief en duikt naar Driehoeksmossels of iets dergelijks. Op de 12e wordt er een Rotgans in het Giesbeekse Broek gezien, na korte tijd lukt het mij deze in een grote groep Kolganzen op te pikken. Inmiddels is er een flink pak sneeuw gevallen en we gaan op de 20e met het gezin langlaufen op de Veluwezoom. Vlakbij het bezoekerscentrum hoor ik een curieus geluidje: Noordse Goudvinken. Het zijn twee mannetjes en twee vrouwtjes en door de kijker kunnen we ze mooi bekijken: mijn vijfde ondersoort! De 21e wordt er een Zeearend bij

Aantal soorten in Gelderland in 2010	Waarnemer
239	Erik Lam
230	Tim den Boer
207	Dick van Dorp
204	Erik de Waard
203	Herrald Damen
203	Peter Hoppenbrouwers
203	Aart Vink
203	Henk-Jan van der Kolk
202	Erik Ernens
201	Rick Karsenbarg

Figuur 3 Jaarrecords 2010 in Gelderland

Vorst gezien. De 22e ben ik met enige moeite ter plekke. De kleine weggetjes zijn spiegelglad en ik vraag me af of het wel zo'n goed idee is helemaal naar de dijk bij de Rammelwaard te rijden. Voor de zekerheid heb ik al een schep, matjes en een sleepkabel in de auto gelegd. Het gaat echter goed. Vlak na mij arriveren twee gezinnen die vrolijk met de kindertjes gaan sleeën op de dijk. De gladheid? Valt wal mie toch! Van de Zeearend in ieder geval geen spoor. Op de 23e rijd ik naar de bekende (van de Grote Burgemeester vorig jaar) vuilnisbelt bij Barneveld. Er lopen al enkele vogelaars rond die mij meteen op de Baltische Mantelmeeuw wijzen. Aanvaard worden door het CDNA zal niet zomaar gebeuren. Het beest voldoet niet aan de CDNA-oukaze dat hij alleen erkend wordt indien er een Baltische ring om z'n poot zit. Ik beschouw het echter als mijn zesde ondersoort en nog wel een hele mooi! De volgende dag komt er een bericht door dat Jan Jacobs een Grote Trap bij Groesbeek heeft gezien en zelfs gefotografeerd! Dit moet de eindejaarsknaller worden! Ik bel Jan meteen op voor de details. Het blijkt dat de vogel al gevlogen is doch wellicht nog in de omgeving aanwezig. Het wordt een barre tocht om op de goede plek te komen. Bij Doesburg ben ik al twee keer in de sneeuw vast komen te zitten en richting het oosten wordt het sneeuwpak en de gladheid alleen maar erger. Bij Groesbeek-Bredeweg is het helemaal een poollandschap. Diverse vogelaars zijn aanwezig en via de telefoon verdelen we het terrein voor een flinke speurtocht. Het gaat echter helemaal niet lukken. De 28e ga ik mijn geluk bij het Veluwemeer beproeven. Er zit af en toe een Zeearend op het ijs van het Randmeer. Soms in het Gelderse deel maar meestal net niet. Vrij vlot ontdek ik een adulte Zeearend bij een grote plas water ter hoogte van Polsmaten. De Zeearend is zich aan het poetsen, drinkt, en wappert af en toe met z'n vleugels. Ik besluit er te gaan posten en ben benieuwd wat er gaat gebeuren. Na ruim anderhalf uur vliegt de Zeearend weg, recht

naar het noorden, en blijft naar schatting zo'n 300 meter buiten de Gelderse grens. Helaas dus. De 29e probeer ik het nog een keer. Weer een Zeearend op een andere plek bij een groot wak. Helaas gebeurt er weer hetzelfde. De 30e wordt er een Zeearend op de Hoge Veluwe gezien. Aan het einde van de middag zou die, als het klopt, in het Bosje van Staf zijn gaan slapen. De volgende ochtend, mijn laatste dag, zijn mijn twee kinderen en ik al vroeg in het Park. We zijn de eerste bezoekers en het weggetje naar het Bosje is één grote ijsbaan. Intussen kan ik tamelijk routinematig uit de gladste kuilen komen. Het veluwezand werkt uitstekend: bij beide voorbanden een flinke schep zand en verder gaat de tocht. De kinderen vermaken zich prima. Helaas voor hen en mij zien we helemaal niets in het Park zelfs geen Ree of Moeflon. Het is ontzettend mistig en het Bosje van Staf is ternauwernood zichtbaar. Pas tegen half drie geef ik het op. De mist gaat echt niet verdwijnen en de teller blijft op 239 staan.

Ik ben erg tevreden met de eindscore doch baal wel van die Zeearend-dip. De soort is gedurende het jaar door veel mensen op veel plekken gezien en mij lukte het alsmat niet. In totaal ben ik er acht keer voor die soort uit geweest. Ook mijn score van zes ondersoorten is prima. In de loop van de avond krijg ik diverse mailtjes, sms-jes en telefoontjes ter felicitatie van dit record. Dat doet me goed maar ik ben blij dat het jaar voorbij is.

Epiloog

Leuk aan zo'n Big Year is dat je op erg veel leuke en soms nieuwe vogelplaatsen komt. Wat ik ook leuk vind is dat je véél vogelaars tegenkomt en soms weer oude banden aanhaalt. Aan in de auto zitten heb ik echter een hekel. Ik ga veel liever op de fiets of lopend vogels kijken. Dat auto-vogelen ging me in de loop van het jaar steeds meer tegenstaan. Maar ja, het karwei moet natuurlijk afgemaakt worden. Om echt voor zo'n Big Year te kunnen gaan zou je eigenlijk geen gezin of werk

moeten hebben. Het is een ontzagwekkend ego-centrische, monomane en verslavende bezigheid. Bovendien is Gelderland een ontzettend grote provincie. Door de begrenzing in ruimte (slechts de provincie) en tijd (één jaar) is het echt wel leuk en uitdagend om dat een keer te doen.

In 2010 heb ik natuurlijk ontzettend veel tijd aan het Big Year besteed. Zie figuur 2 voor de Prijs-Kwaliteit verhouding. Om mijn kansen te verhogen ben ik regelmatig wezen trekten (5x in het voorjaar en 28x in het najaar). Soms ging ik 's ochtends vroeg naar Malden of de Beemsterweg voor een trekten om 's middags in Elten weer verder te gaan. Ik ben ook vaak naar de Randmeren geweest en dat is vanuit Doesburg een eind rijden. Zowel het trekten als de randmeertochten hebben in verhouding tot het aantal bestede uren weinig soorten opgeleverd. Dit lag mede aan het weer dat vanaf augustus gekenmerkt werd door veel regen en ongunstige wind. In het begin had ik nog het idee om zelf veel te ontdekken. Dat valt echter tegen en duurt veel te lang. In zo'n Big Year ben je toch echt wel afhankelijk van twitchbare bijzonderheden. De echte blokkers moet je natuurlijk pakken. Dat waren er in 2010 niet echt veel (Grote Grijsne, Noordse Nachtegaal, Dwergaalscholver en Dwergooruil). Frustrerend zijn natuurlijk de waarnemingen van blokkers die niet twitchbaar

De laatste jaarsoort bleek de zwarte zeearend te zijn

Foto: Erik de Waard

waren zoals de veelbesproken Grijsze Wouw, Roze Spreeuw en Grote Trap). De onregelmatige dwaalgasten (bijvoorbeeld Parelduiker, Ruigpoot-buizerd, Hop, Kuifduiker, Morinelplevier, Grauwe Franjepoot, Kwak, Witvleugelstern) worden dan heel belangrijk. De soorten van deze categorie kunnen jaarlijks erg wisselen. Soorten die in 2010 ontbraken maar er in 2009 en begin 2011 wel waren zijn: Steltkluut, Rosse Franjepoot, Citroenk-wikstaart, Roodkeelduiker, IJseend en Frater. Het scoren in deze categorie is van doorslaggevend betekenis. Alle andere soorten die jaarlijks gezien worden, hoe lastig soms ook (bijvoorbeeld Rot-gans, Drieteenstrandloper, Velduil), behoren tot de "moetjes". In totaal zijn er in 2010 261 soorten gezien. Na de CDNA-keuring gaat daar naar mijn verwachting nog wel wat vanaf.

Op veel fronten heb ik geluk gehad. Sowieso om een soort te pakken te krijgen. Maar ook met de invasies/influxen van Pestvogels, Witkop-staartmezen, Noordse Sterns en IJsgorzen. Toch zou ik nog scherper hebben kunnen vogelen. Enkele soorten heb ik laten lopen omdat ik er in de eerste maanden niet bovenop zat. Bij een aantal soorten heb ik echt géén geluk gehad (Waterrietzanger, Bladkoning, Slangenarend, Zeearend, Steenloper). Het leek wel of mijn geluk op een gegeven moment op was. Vanaf augustus voelde ik geen hete adem van Tim meer in mijn nek. Hij moest voor zijn werk erg veel naar het buitenland. Dat hij toch nog op 230 soorten is geëindigd is een enorm goede prestatie. In 2010 hebben diverse vogelaars hun persoonlijk

jaarrecord voor Gelderland aangescherpt (zie figuur 3) hetgeen lijkt op het "Gelderse Vogelaars Gevoel". Het lijkt er op dat waarneming.nl ons samen brengt!

Waarneming.nl groeit nog steeds en dat kan bij snelle acties iets extra's opleveren. Bijzondere waarnemingen moet je wel kritisch benaderen: er staat vaak zat onzin op. De techniek van de smartphones schrijdt voort waardoor waarnemin-gen sneller doorgegeven en ontvangen kunnen worden. Kortom mijn record van 239 soorten en 6 ondersoorten kan nog best verbeterd worden. Mijn complete lijst is te vinden op: [http://gelderland.waarneming.nl/lijsst.php?user=19875&diergroep=1&jaar=2010&s\[0\]=S&prov=0&exoot=](http://gelderland.waarneming.nl/lijsst.php?user=19875&diergroep=1&jaar=2010&s[0]=S&prov=0&exoot=)

Tot slot dank aan Marius Bolck, Robert Keizer, Roel Schwartz, Erik Ernens en Brigitte Breevoort die het concept van dit artikel van opbouwende kritiek voorzagen.

Erik Lam

Literatuur

- De Boer, V. 2010. Big Year provincie Gelderland 2009. *De Vlerk* 27 (4): 118-124.
- Obmascik, M. 2006. Het Grote Vogeljaar. Verslag van een recordjacht. Uitgeverij Atlas, Amsterdam/Antwerpen.